

verslag

Comité van Toezicht POP - CONCEPT

Omschrijving	Comité van Toezicht POP (CvT)
Voorzitter	Dhr. Landheer (Min LNV - EIA)
Vergaderdatum	19 juni 2020
Locatie	Webex vergadering
Aanwezig•	Namens het ministerie van LNV: * de heer J.G. Sevenster (directie EIA) Namens het Betaalorgaan: * Mevr. L. Kapoen, vervangster van de heer M.M. van der Burg (RVO.nl) Namens de provincies: * landsdeel Zuid: dhr. F.J.M. Dieters, provincie Limburg * landsdeel West: de heer G.M. Biermann, provincie Noord Holland * landsdeel Oost: de heer A.J.H. Thijssen, provincie Gelderland * landsdeel Noord: de heer Sybesma, provincie Friesland Ambtelijke ondersteuning: de heer M.J. Sol , (provincie Zuid Holland), voorzitter TPO. Overige leden: • Namens de Europese Commissie: mevr. S. Osaer + de heer J. D'Hulst • Namens de natuur- en milieuorganisaties: mevr. E. Verbij, BoerenNatuur.nl • Unie van Waterschappen (UvW): de heer R. Schers, ter vervanging van algemeen directeur UvW • Vereniging Ned. Gemeenten: mevr. H.B. Scheeringa • Namens de sociaal- economische partners: mevr. N. Both, NAJK Regiebureau POP: De heer G. de Peuter, Secretaris CvT POP , Mevrouw A.M.P. Nap, Adj. secretaris CvT POP. Afwezig met afmelding: LTO, de heer G. van 't Klooster

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Landheer opent de vergadering. Kort voorstelrondje in verband met aanwezigheid van de heer Jan D'Hulst. Hij is medewerker van de Landdesk Europese Commissie en heeft Nederland als 'back up' voor Sabine Osaer in zijn portefeuille.

Geen aanvullingen op agenda.

2. Mededelingen

- De heer van 't Klooster (LTO) heeft aangegeven helaas verhinderd te zijn, maar heeft wel schriftelijke inbreng geleverd. De punten zullen door het Regiebureau ter vergadering ingebracht worden.

- De heer de Peuter meldt dat het Regiebureau POP twee nieuwe medewerkers heeft aangenomen. De heer Peter Graven (Opvolger Alfred IJlst, afkomstig van de Provincie Noord Holland) en de heer Carlo Vromans (opvolger Fer Schenk, afkomstig van het Kadaster).

- Stand van zaken H-GLB, NSP en transitieperiode: de heer Sevenster licht de ontwikkelingen in Brussel toe: Proces totstandkoming nieuw GLB is vertraagd door oa COVID.

Recent zijn door de Commissie twee belangrijke beleidsstukken uitgebracht: Farm to Fork (F2F) en de Biodiversiteitsstrategie. Ook op financieel terrein is er veel gaande: recent is een herzien voorstel voor het meerjarig financieel kader (MFK) uitgebracht en er is een voorstel Herstelmiddelen COVID openbaar gemaakt.

Gelet op al deze ontwikkelingen zal er niet op korte termijn besluitvorming over het nieuwe GLB plaatsvinden: naar verwachting zal het niet lukken nog dit jaar een politiek akkoord GLB te bereiken. Dat betekent ook dat het naar inschatting niet anders kan dan dat de transitieperiode 2 jaar gaat duren. Formeel is echter nog altijd het standpunt van de Commissie dat de transitieperiode 1 jaar zal zijn.

In F2F en de Biodiversiteitsstrategie staan inhoudelijke punten die zeer van belang zijn voor NI en de ontwikkeling van het NSP. Zo staan er in F2F belangrijke targets voor de Landbouw, in de Biodiversiteitsstrategie wordt onder meer iets bepaald over de minimale oppervlakte van specifieke gebieden. Het is nog afwachten hoe een en ander zich zal gaan ontwikkelen.

Voor wat betreft de Herstel (COVID) middelen: ook hierover moet nog besluitvorming plaatsvinden, maar naar verwachting zullen er méér middelen naar Nederland komen, die – omdat het wordt toegevoegd aan ELFPO-budget – ook gefinancierd zullen moeten worden.

Mevr. Osaer vult hier op aan: de ontwikkelingen gaan snel. De Transitieperiode loopt vooralsnog formeel 1 jaar, maar Raad en Parlement streven naar compromis wat mogelijk tot langere looptijd zal leiden. Voor Plattelandsontwikkeling komt er op korte termijn een wijziging in de bestaande verordening: er wordt een nieuwe (COVID-gerelateerde) maatregel ingevoegd. Die nieuwe maatregel maakt het mogelijk een lump sum betaling aan agrarisch ondernemers te doen om schade door COVID op te vangen. Of deze aanpassing voor Nederland bruikbaar is, is ook afhankelijk van het nog beschikbaar zijn van resterende middelen.

De goedkeuring van de Transitieverordening wacht onder andere op besluitvorming over de looptijd (1 of 2 jaar). Voor de Herstel gelden (COVID recovery) komt – in lopende prijzen – naar verwachting 16,5 miljard beschikbaar, waarvan een deel voor Nederland beschikbaar is en zal worden toegevoegd in de jaren 2022, 2023 en 2024 (en dus pas in Nieuwe GLB/NSP beschikbaar is, als transitie periode 1 jaar is).

De heer Sevenster voegt toe dat het voor NL naar verwachting gaat om ruim 100 miljoen, waarvan 32,5 miljoen wat al in 2022 uitgegeven moet worden. Alle bedragen zijn nog onder voorbehoud. Hij geeft aan dat Nederland geen gebruik zal maken van de mogelijkheid voor lump sum, omdat het Nederlandse ELFPO budget al vrijwel helemaal verplicht is.

3. Jaarverslag over de uitvoering 2019

De heer de Peuter licht toe.

Er is sprake van een mooi resultaat: eind 2019 is ruim 92% van het budget verplicht of betaald. Weliswaar was het streven hoger (100%), maar maatregelen lopen goed door en resultaten worden zichtbaar. Streven blijft, conform eerdere besluitvorming in het CvT, om over te programmeren (meer budget te verplicht dan dat er beschikbaar is, om uitval van projecten of lager uitvallen van kosten te compenseren).

De doelen in 2023 zullen naar verwachting gehaald worden, zeker met de aanpassingen zoals voorgesteld bij agendapunt 4. Alleen voor aandachtsgebied 6 (LEADER) is het onzeker of de doelen voor 2023 gehaald worden, ondanks de versnellingsacties die ingezet zijn. Mogelijk biedt de verlenging van de looptijd (transitieperiode) uitkomst.

Naar aanleiding van de voorgelegde stukken en de toelichting daarbij vraagt mevr. Verbij of het – in het licht van het feit dat de transitie naar verwachting niet 1 maar 2 jaar gaat duren – toch niet verstandig is de resultaten van de evaluaties toch ook al in de transitieperiode mee te nemen. De heer de Peuter geeft aan dat dat inderdaad het geval zal zijn, bijvoorbeeld bij vraagstukken over de wijze van openstellen van maatregelen. Mevr. Osaer geeft aan zorgen te hebben over het in 2023 hebben bereikt van de streefwaarde voor Bodem: graag zou ze hier wat meer informatie over ontvangen. De heer de Peuter zegt toe dat dit bilateraal afgestemd zal worden. Daarnaast merkt mevr. Osaer op dat de verbeteringen die doorgevoerd zouden worden bij Leader ook in het Jaarverslag inzichtelijk gemaakt moeten worden. Ook dit punt zal bilateraal opgepakt worden.

Het **CvT STEM IN** met het indienen van het Jaarverslag over de uitvoering 2019 bij de Commissie.

Over de Publieksversie van het Jaarverslag over de uitvoering 2019 merkt mevr. Verbij op dat in die publieksversie een Pilot GLB wordt gepresenteerd als 'ANLB'. Dat is onjuist. De heer de Peuter zegt toe dat dit nog gecorrigeerd zal worden.

Het **CvT STEM IN** met de verdere uitwerking van de Publieksversie van het jaarverslag.

De voorzitter stelt voor nu eerst agendapunt 5 (Jaarverslag Regiebureau POP) te behandelen. De vergadering stemt hier mee in.

5. Jaarverslag Regiebureau POP 2019 (ter goedkeuring)

De heer de Peuter licht het voorliggende stuk kort toe. In dit jaarverslag legt het Regiebureau verantwoording af over de verrichte werkzaamheden in 2019. Naast de werkzaamheden zijn ook de financiën van belang: die zijn op orde, het Regiebureau is binnen de begroting gebleven. Naar aanleiding van het stuk en de toelichting daarbij merkt mevr. Verbij op dat de begroting wat haar betreft weinig inzichtelijk is. Uitgaven en inkomsten lijken niet in balans. De heer de Peuter licht toe dat dit wordt veroorzaakt door in het verleden gemaakte afspraken. De bijdragen van Rijk en provincies zijn gemiddeld genomen circa 500.000 euro per jaar, maar er lijken per jaar verschillen in te zitten door onder meer voorfinanciering van uitvoeringskosten JoLa door LNV. Geprobeerd zal worden een en ander inzichtelijker te maken. Met bovengenoemde aanpassingen wordt het Jaarverslag **goedgekeurd**, met dank aan het Regiebureau voor het verrichte werk.

4. Voorstellen aanpassingen POP3

Voorstel bevat twee onderdelen. Onderdeel 1 (Aanpassingsvoorstel 2020- I) is ter informatie (is inmiddels goedgekeurd). Tweede onderdeel wordt door mevr. Nap toegelicht.

Er spelen veel verschillende zaken. Zoals al besproken bij het agendapunt Mededelingen zijn er veel onzekerheden ten aanzien van budgetten en data van goedkeuring van verordeningen. Dat maakt het op dit moment lastig een tijdspad voor aanpassingsvoorstellen POP uit te zetten. Er zijn vijf onderdelen die op korte of langere termijn in het POPprogramma aangepast moeten worden: een technische aanpassing bij Technische Bijstand (TB), aanpassingen ANLB (verschuiving van ELFPO-budget naar ANLB teneinde de uitputting te versnellen en onderuitputting te voorkomen + technische aanpassing om uitbreiding van contracten van collectieven mogelijk te maken), invoegen en beleggen van overhevelingsbudget 2019, invoegen en beleggen van Transitie budget en invoegen en beleggen van COVID budget. Naar verwachting zullen in september de voorstellen TB en ANLB voorgelegd kunnen worden, de overige voorstellen kunnen pas voorgelegd worden als de transitieverordening goedgekeurd is, het voorstel tot overheveling van middelen door de Commissie geaccordeerd is resp. COVID-gelden toegekend zijn. Dat zal naar verwachting pas in november of december het geval zijn. Aandachtspunt daarbij is dat de huidige POPregelgeving indienen van een grote aanpassing NA september 2020 vooralsnog niet mogelijk maakt. Voorstel is om in september een schriftelijke ronde CvT te organiseren en daarnaast – indien nodig en niet gewacht kan worden op de vergadering in december – in november een extra CvT vergadering in te lassen.

LTO heeft opgemerkt dat de verschuiving van middelen naar ANLB er toe zou kunnen leiden dat de totale hoeveelheid middelen in het POP verminderd. De heer Sevenster sluit daar bij aan: de verschuiving van ELFPO middelen naar ANLB mag NIET tot een verlaging van voor het programma beschikbare middelen leiden. De heer Thijssen merkt daarbij op dat dat zeker de intentie en ambitie van de provincies is, maar dat het uiteindelijke effect van de verschuiving van middelen op dit moment niet geheel te overzien is. Het uitgangspunt wordt door provincies gesteund.

De heer Sevenster merkt op dat het niet reëel is te veronderstellen dat er in september al een voorstel voor de transitiegelden zou kunnen liggen, gelet op alle onzekerheden (budgetten, voorwaarden EU) en zaken die nationaal geregeld moeten worden (cofinanciering, maatregel keuze etc.). Hij nodigt mevr. Osaer uit daar op te reageren.

Mevr. Osaer geeft aan de huidige regelgeving inderdaad uitgaat van 30 september als deadline voor het indienen van grote aanpassingsvoorstellen, maar die deadline zal zeker aangepast worden. De aanpassing zal echter pas doorgevoerd worden als er duidelijkheid is over de duur van de transitieperiode (1 of 2 jaar). Daarnaast wijst zij erop dat de aanpassing Technische Bijstand vast voor-aangemeld kan worden bij de Commissie door middel van een email. Bij declaratie mag er dan al gewerkt worden alsof de aanpassing (per datum email) al formeel doorgevoerd is, de feitelijke aanpassing kan dan bij de eerstvolgende formele aanpassing meegenomen worden. Tot slot merkt zij op dat het weliswaar vanuit praktisch oogpunt wenselijk is aanpassingsvoorstellen te combineren, maar het is zeker mogelijk de voorliggende aanpassingen in opeenvolgende aanpassingsvoorstellen bij de Commissie neer te leggen.

LTO heeft aangegeven het merkwaardig te vinden dat LNV, met het oog op de COVID crisis, niet heeft overwogen het besluit tot overheveling van middelen pijler 1 naar pijler 2 van december 2019 te heroverwegen. De heer Sevenster geeft aan dat daar verschillende overwegingen aan ten grondslag gelegen hebben. Ten eerste zou het terugdraaien van de overheveling leiden tot een zeer beperkte ophoging van het per hectare uit te betalen bedrag, de 'hulp' zou zeer ongericht zijn (niet alleen terecht komen bij agrariërs die hulp nodig hebben) én het herzien van het eerdere besluit zou niet in lijn geweest zijn met de staande lijn dat Nederland er naar streeft hectarebetalingen meer en meer te vervangen door doelgerichte betalingen. Een ander punt van LTO betreft de inzet van de 'watermiddelen'. Het onderwerp is eerder besproken in de Adviesgroep Water. Het CvT concludeert dat die middelen beschikbaar zullen zijn voor de internationale doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en Nitraatrichtlijn. DAW kan ingezet worden om die internationale doelen te realiseren, maar het budget kan eventueel ook ingezet worden voor projecten die niet direct zijn gelinkt aan DAW.

De heer Schers merkt op dat er in geval van een transitieperiode van 2 jaar nog een ander punt speelt, te weten overheveling van middelen van pijler 1 naar pijler 2: zal er opnieuw sprake zijn van overheveling vanuit de 1^e pijler GLB (eind 2020), wat dan in 2022 in de 2^e pijler ingezet kan worden? De heer Sevenster geeft aan dat daar op dit moment nog geen acties op ondernomen zijn, maar de hiervoor genoemde trends zijn ook in dat geval van toepassing.

Voor wat betreft de transitiefase heeft LTO aangegeven het wenselijk te vinden dat er gedurende de transitie OOK geld beschikbaar is voor 'boeren'kavelruilprojecten. Financiering van dergelijke projecten is lastig, omdat nationale cofinanciering in het algemeen slechts beschikbaar is indien er met het kavelruilproject tegelijkertijd ook andere doelen bereikt kunnen worden (bv. natuurdoelen). LTO verzoekt om die koppeling in de transitiefase los te laten. De heer Thijssen geeft daar op aan dat bij de inzet van nationaal publiek geld op ruilverkavelingen voor provincies inderdaad wenselijk geacht wordt dat er OOK andere publieke doelen mee gediend worden. Mevr. Verbij merkt daar bij op dat de accentverschuiving in de transitiefase (meer focus op klimaat, biodiversiteit/bodem, kringlooplandbouw en) financiering van een kavelruil die ALLEEN ten faveure van de betrokken agrarisch ondernemers is minder logisch lijkt.

Het **CvT STEMt IN** met een schriftelijke ronde CvT in september 2020 te vaststelling van aanpassingen POP. In november wordt eventueel een extra vergadering uitgeschreven.

6. Zelfevaluatie Comité van Toezicht

De heer de Peuter licht dit agendapunt kort toe. Met het oog op de toekomstige GLB-periode, is een zelfevaluatie van de rol en het functioneren van het Comité van Toezicht uitgevoerd. Opvallende punten uit de evaluatie zijn dat men over het algemeen tevreden is over de rol en het functioneren van het Comité van Toezicht. Aangegeven is dat er behoefte bestaat aan meer reflectie en aan vergaderstukken die minder ambtelijk zijn. Het Regiebureau zal bezien hoe op een goede manier aan dat laatste verzoek tegemoet gekomen kan worden. Daarnaast stelt de heer de Peuter voor de resultaten van de evaluatie in te brengen bij de werkgroep Governance die zich bezig houdt met de sturing in de nieuwe programmaperiode.

De heer Dieters merkt namens de provincies op dat de provincies tevreden zijn met het functioneren van het CvT. Het is van belang dat de rol als 'toezichthouder' niet wordt vermengd met andersoortige rollen.

Afgesproken wordt dat het onderwerp terug zal komen in het CvT (**actie:** Regiebureau). Daarbij zal worden betrokken of de wens van maatschappelijke partijen om meer mee te kunnen praten wellicht op een andere manier vormgegeven zou kunnen worden.

7. Stand van zaken POP3 en 8. Communicatie

De heer de Peuter licht de voorliggende stukken kort toe.

Het voornemen 110% te verplichten zal naar verwachting niet worden behaald, maar de N+3 doelstelling voor 2020 zal zeker behaald worden. Met de voorgestelde verschuiving naar ANLB zal ook de N+3 2021 behaald gaan worden.

Mevr. Verbij vraagt in hoeverre de vertragingen door onder meer COVID nog een risico vormen. Zou het niet verstandig zijn om te overwegen méér over te committeren?

Mevr. Osaer merkt op dat de daadwerkelijke declaraties nog altijd achterblijven: Nederland heeft momenteel 46% van het beschikbare budget daadwerkelijk gedeclareerd, EU gemiddeld is dat 56%.

Mevr. Scheeringa spreekt haar zorgen uit over het achterblijven van de betalingen Leader: hoe wordt er voor gezorgd dat de resultaten van de eerder ingestelde werkgroep en de daardoor uitgebrachte adviezen naar de toekomst toe gewaarborgd worden?

De heer de Peuter geeft in reactie op de opmerkingen van mevr. Osaer aan dat afgelopen jaar voorrang is gegeven aan het stimuleren en afgeven van verplichtingen. Op dit moment worden, in nauw overleg met de provincies, weer meer inspanningen verricht om betalingsaanvragen binnen te krijgen en betalingen tijdig af te ronden. Mevr. Kapoen bevestigt dat RVO meer aandacht besteedt aan betalingen. Naar aanleiding van de opmerking van mevr. Verbij geeft de heer de Peuter aan dat de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten gehouden worden, ook in relatie met de voorstellen in het kader van de Transitie. Voor wat betreft Leader blijkt dat er aanzienlijke verschillen tussen provincies en LAG's zijn. Overwogen wordt transitie middelen alleen toe te kennen aan die Leadergroepen die het huidige budget volledig of vrijwel volledig verplicht hebben of gaan verplichten, om meer zekerheid te hebben over het volledige gebruik van die middelen.

9. Verslag vorig overleg, rondvraag, wvttk/sluiting

Verslag vorig overleg: verslag vermeldt dat Mevr. Verbij van Boerennatuur graag betrokken wordt bij de aanpassingen die in de uitvoering nodig zijn op basis van audit-bevindingen. Mevr. Verbij geeft aan dat daar op een goede manier gevolg aan gegeven is. **Verslag wordt goedgekeurd.**

Rondvraag: de heer Thijssen merkt op dat het van belang is onderscheid te blijven maken tussen de governance van het nieuwe GLB in de transitieperiode en de NSP governance.

Mevr. Osaer geeft aan dat binnen de Commissie gewerkt wordt om de targets die genoemd worden in de Green Deal en die relevant zijn voor het GLB nader uit te werken. Er zal hierover op hoog-ambtelijk niveau overleg zijn met de lidstaten. De heer Sevenster geeft aan dat er inmiddels een verzoek voor een courtesy call ontvangen is. Dit punt zal bij de voorbereidingen van die call meegenomen worden.

Volgend overleg: Schriftelijke ronde in september 2020, mogelijk extra overleg in november (fysiek overleg of video vergadering). Reeds gepland volgend overleg: **Vrijdag 4 december 2020, 10.30 – 11.30**, Regiebureau POP (indien mogelijk, anders video vergadering).

#####